

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 2, 2021

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:80](#) 19-01-2021

Is er sprake van stelselmatige observatie, artikel 126g Sv, of volstaat algemene taakomschrijving politie als bedoeld in artikel 3 Politiewet 2012 als grondslag?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:68](#) 19-01-2021

Heeft de rechtbank ten onrechte nagelaten de behandeling aan te houden, met verwijzing van de zaak naar de rechter-commissaris, teneinde ex artikel 98 Sv te beslissen over het door klagers gedane beroep op het (afgeleide) verschoningsrecht?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:66](#) 19-01-2021

Is het taakstrafverbod van toepassing?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:69](#) 19-01-2021

Heeft verdachte een nieuwe confrontatie gezocht door het verlaten van de woning, waarin zij met aangever had gevochten?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:82](#) 19-01-2021

Is er sprake van stelselmatige observatie, artikel 126g Sv, of volstaat algemene taakomschrijving politie als bedoeld in artikel 3 Politiewet 2012 als grondslag?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:81](#) 19-01-2021

Middelen over stelselmatige observatie en vrijwillige terugtred.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:97](#) 19-01-2021

Had het hof de beslissing omtrent de benadeelde partij nader moeten motiveren, nu de benadeelde partij gedeeltelijk niet-ontvankelijk is verklaard in de vordering?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:67](#) 19-01-2021

Is het taakstrafverbod van toepassing?

Annotatie

[Noodweer na zelf verlaten woning? Commentaar bij HR 19 januari 2021, ECLI:NL:HR:2021:69.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Taakstrafverbod als bedoeld in artikel 22b Sr. Commentaar bij HR 19 januari 2021, ECLI:NL:HR:2021:66.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Artikel 3 Politiewet 2012 toereikend voor observaties. Commentaar bij HR 19 januari 2021, ECLI:NL:HR:2021:80.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

ANNOTATIE

Noodweer na zelf verlaten woning? Commentaar bij HR 19 januari 2021, ECLI:NL:HR:2021:69.

mr. J.H.J. Verbaan

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie poging zware mishandeling is bewezen verklaard, over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

Volgens het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep heeft de raadsman van de verdachte daar het woord gevoerd overeenkomstig de pleitnota. Deze pleitnota houdt onder meer in dat de verdediging van oordeel is dat er sprake is van een noodweersituatie. Het slachtoffer, die onder invloed was van alcohol en cocaïne, viel cliënte aan in de woning van de betrokkene en cliënte werd hierbij meermaals gestoken. Van een wederrechtelijke aanranding van het lijf van cliënte was dus absoluut sprake. En daar was verdediging tegen geboden en daartegen heeft zij zich dus ook verdedigd, door met een aardappelschilmesje afwerende bewegingen te maken in de richting van het slachtoffer die ook nog een hangslot had gepakt. Gelet op de verwondingen die aan cliënte waren toegebracht, en het feit dat het slachtoffer ook nog terugkwam en daarbij een hangslot voorhanden had om als wapen te gebruiken, is de verdediging van oordeel dat cliënte door een aardappelschilmesje te gebruiken binnen de grenzen van proportionaliteit en subsidiariteit is gebleven. De verdediging is dan ook van oordeel dat cliënte een geslaagd beroep kan doen op noodweer. De verdediging verzoekt dan ook om haar te ontslaan van alle rechtsvervolging.

Het hof heeft het verweer als volgt samengevat en verworpen.

Door de verdediging is een beroep op noodweer gedaan. Daartoe is aangevoerd dat slachtoffer de verdachte in de woning had gestoken en buiten met een kettingslot op de verdachte is afgekomen. De verdachte heeft ter verdediging een aardappelschilmesje gepakt en zich daarmee verdedigd. De advocaat-generaal heeft aangevoerd dat een noodweersituatie niet aannemelijk is geworden. Verdachte had, toen het slachtoffer eenmaal de woning had verlaten, in de woning kunnen blijven en de politie kunnen bellen. Het hof oordeelt dat uit verschillende verklaringen in het dossier en de verklaring van de verdachte ter terechtzitting

van het hof vast is komen te staan dat er op 21 april 2016 in de woning van de betrokkene een gevecht heeft plaatsgevonden tussen de verdachte en aangever, waarbij de verdachte (steek)verwondingen heeft opgelopen. De verdachte heeft ter terechtzitting van het hof verklaard dat zij een aardappelschilmesje heeft gepakt toen aangever de woning had verlaten en dat zij vervolgens ook met dat mesje naar buiten is gegaan, de galerij op. De verdachte heeft verder verklaard dat aangever naar beneden is gelopen naar zijn scooter/scootmobiel, daar een kettingslot heeft gepakt en weer naar boven kwam en met dat kettingslot op de verdachte en betrokkene afkwam. De verdachte heeft het kettingslot toen van aangever afgepakt en aangever vervolgens met het mesje gestoken.

Het hof is van oordeel dat de verdachte door de woning te verlaten zelf een nieuwe confrontatie met aangever heeft opgezocht, waardoor haar geen geslaagd beroep op noodweer toekomt. Het beroep op noodweer wordt verworpen.

De Hoge Raad overweegt dat in het overzichtsarrest inzake noodweer en noodweerexcès ECLI:NL:HR:2016:456 onder meer is overwogen dat indien door of namens de verdachte een beroep op noodweer, noodweerexcès of putatieve noodweer is gedaan, de rechter een gemotiveerde beslissing op dat verweer moet geven. Dan zal hij moeten onderzoeken of aan de voorwaarden voor de aanvaarding van dat verweer is voldaan. Bij de beoordeling van het beroep kunnen nauwkeurige en consistente feitelijke vaststellingen van belang zijn.

De Hoge Raad overweegt dat gedragingen van de verdachte die aan de wederrechtelijke aanranding door het latere slachtoffer zijn voorafgegaan, in de weg kunnen staan aan het slagen van een beroep op noodweer of noodweerexcès, maar slechts onder bijzondere omstandigheden. Van zulke bijzondere omstandigheden kan bijvoorbeeld sprake zijn indien de verdachte de aanval heeft uitgelokt door provocatie van het latere slachtoffer en hij aldus uit was op een confrontatie, of wanneer hij willens en wetens de confrontatie met het slachtoffer heeft gezocht en een gewelddadige reactie van het slachtoffer heeft uitgelokt. De enkele omstandigheid dat een verdachte zich willens en wetens in een situatie heeft begeven waarin een agressieve reactie van het latere slachtoffer te verwachten viel of dat een verdachte zich in verband met een mogelijke aanval van het slachtoffer als voorzorgsmaatregel van een illegaal vuurwapen had voorzien, is daartoe evenwel onvoldoende.

De Hoge Raad oordeelt dat het oordeel van het hof dat de verdachte door de woning te verlaten zelf een nieuwe confrontatie met de aangever heeft opgezocht, waardoor haar geen geslaagd beroep op noodweer toekomt, niet zonder meer begrijpelijk is. De Hoge Raad neemt daarbij in aanmerking dat de bewijsvoering van het hof innerlijk tegenstrijdig is voor zover deze ten aanzien van de locatie waar het steken in het bovenlichaam en het oor heeft plaatsgevonden als vaststelling van het hof inhoudt dat dit zowel in de woning van betrokkene

heeft plaatsgevonden als buiten die woning, terwijl het hof ook geen nadere vaststellingen heeft gedaan met betrekking tot een aan die gedragingen voorafgaande uitlokking door de verdachte van een aanval door het provoceren van of het zoeken van een confrontatie met betrokkene.

ANNOTATIE

Taakstrafverbod als bedoeld in artikel 22b Sr. Commentaar bij HR 19 januari 2021, ECLI:NL:HR:2021:66.

mr. J.H.J. Verbaan

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie meermalen medeplegen van opzettelijk handelen in strijd met een in artikel 2 onder A Opiumwet (Opw) gegeven verbod, meermalen medeplegen van opzettelijk handelen in strijd met het een in artikel 2 onder B Opw gegeven verbod, meermalen medeplegen van opzettelijk handelen in strijd met het in artikel 2 onder C Opw gegeven verbod, medeplegen van handelingen om een feit, bedoeld in het vierde of vijfde lid van artikel 10 Opw, voor te bereiden of te bevorderen, stoffen voorhanden hebben, waarvan hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn tot het plegen van dat feit en deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van een misdrijf als bedoeld in artikel 10 lid 3, 4 of 5 Opw en artikel 10a lid 1 Opw is bewezen verklaard, over het oordeel van het hof dat het in artikel 22b Sr bedoelde verbod tot oplegging van een taakstraf van toepassing is.

De motivering van de strafoplegging is dat de verdediging verzocht heeft aan verdachte een gedeeltelijk voorwaardelijke gevangenisstraf op te leggen, waarvan de duur van het onvoorwaardelijke deel gelijk is aan de tijd die de verdachte in verzekering en voorlopige hechtenis heeft doorgebracht, alsmede een taakstraf. Zij heeft daartoe – zeer kort samengevat – aangevoerd dat met betrekking tot het onder 2 ten laste gelegde anders dan de rechtbank moet worden uitgegaan van een kortere periode en dat sprake is van overschrijding van de redelijke termijn.

Het hof overweegt hieromtrent – gedeeltelijk overeenkomstig de rechtbank – dat bij de bepaling van de op te leggen straf gelet is op de aard en de ernst van hetgeen bewezen is verklaard, op de omstandigheden waaronder het bewezen verklaarde is begaan en op de persoon van de verdachte, zoals een en ander bij het onderzoek ter terechtzitting naar voren is gekomen. Verdachte heeft zich gedurende ongeveer 2,5 maand schuldig gemaakt aan overtredingen van de Opiumwet. Verdachte maakte deel uit van een organisatie die zich bezighield met de productie van synthetische drugs. Binnen de organisatie werd

gebruikgemaakt van verschillende opslag- en productieplaatsen. Verdachte is langdurig en veelvuldig betrokken geweest bij activiteiten van de criminele organisatie van de medeverdachte, die de leider was van de organisatie. Verdachte was ook betrokken bij drugstransporten naar Duitsland, waarbij verdachte verantwoordelijk was voor het vervoeren van de drugs. Het ging daarbij om een groot aantal kilo's.

Het is een feit van algemene bekendheid dat harddrugs grote gevaren opleveren voor de gezondheid van gebruikers. Bovendien gaat de handel in en het gebruik van verdovende middelen gepaard met verschillende vormen van overlast en criminaliteit, waardoor de samenleving ernstige schade wordt berokkend. Daarnaast is het grensoverschrijdende transport van verdovende middelen een groot probleem. Dat geldt in het bijzonder voor de regio Zuid-Limburg. Als gevolg van de geografische ligging tussen België en Duitsland, is transport vanuit deze regio naar het buitenland relatief gemakkelijk te doen. Omdat de prijsverschillen tussen Nederland en de ons omringende landen naar bekend is aanzienlijk zijn, kan veel geld verdiend worden met dergelijke transporten.

Verdachte heeft slechts uit oogpunt van geldelijk gewin deze strafbare feiten gepleegd. Uit het UJD, de verdachte betreffend, blijkt dat hij al eerder onherroepelijk is veroordeeld wegens overtreding van de Opiumwet. Bij die veroordeling is aan verdachte een taakstraf opgelegd, hetgeen verdachte er kennelijk niet van heeft weerhouden om opnieuw dergelijke feiten te plegen. Naar het oordeel van het hof kan, gelet op het vorenstaande en gelet op de ernst van het bewezen verklaarde in de verhouding tot andere strafbare feiten, zoals onder meer tot uitdrukking komt in het hierop gestelde wettelijk strafmaximum en in de straffen die voor soortgelijke feiten worden opgelegd, niet worden volstaan met een andere of lichtere sanctie dan een straf die onvoorwaardelijke vrijheidsbeneming voor de hierna te vermelden duur met zich brengt.

Een taakstraf als door de verdediging verzocht is op grond van het taakstrafverbod van artikel 22b lid 2 aanhef en onder a en b, Sr niet mogelijk, omdat aan verdachte in de vijf jaren voorafgaand aan de door hem begane feiten wegens soortgelijke misdrijven taakstraffen zijn opgelegd en verdachte deze taakstraffen heeft verricht. Een taakstraf in combinatie met een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel als bedoeld in artikel 22b lid 3 Sr is niet aan de orde, omdat dat naar het oordeel van het hof onvoldoende recht zou doen aan de ernst, de veelheid en de duur van de feiten.

Bij de bepaling van de duur van de gevangenisstraf heeft het hof in het voordeel van verdachte rekening gehouden met de omstandigheid dat hij zijn leven inmiddels weer op de rails lijkt te hebben, hetgeen onder meer kan worden afgeleid uit het feit dat verdachte blijkens het genoemde UJD al enige jaren niet meer is veroordeeld ter zake van strafbare feiten.

Het hof heeft bij de bepaling van de strafduur voorts rekening gehouden met de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 EVRM. Het hof stelt vast dat de rechtbank op 13 december 2013 vonnis heeft gewezen, dat verdachte op 23 december 2013 hoger beroep heeft ingesteld en dat het hof arrest wijst op 10 november 2017. De behandeling in hoger beroep is dus niet afgerond met een eindarrest binnen twee jaar na het instellen van het hoger beroep. De redelijke termijn is in hoger beroep overschreden met bijna twee jaar. Bijzondere omstandigheden die deze overschrijding rechtvaardigen zijn het hof niet gebleken. Deze overschrijding dient dan ook te worden gecompenseerd door strafvermindering. Zonder schending van de redelijke termijn zou een gevangenisstraf van 36 maanden, met aftrek van voorarrest, passend zijn geweest. Nu de redelijke termijn is geschonden, zal het hof volstaan met het opleggen van een gevangenisstraf van 30 maanden, met aftrek van voorarrest.

De Hoge Raad haalt artikel 22b Sr zoals dat luidde ten tijde van de uitspraak van het hof aan en overweegt dat de bepaling is ingevoerd bij de wet van 17 november 2011 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het beperken van de mogelijkheden om een taakstraf op te leggen voor ernstige zeden- en geweldsmisdrijven en bij recidive van misdrijven (*Stb.* 2012, 1). Deze wet is in werking getreden op 3 januari 2012. De wet bevat in artikel II een bepaling van overgangsrecht inhoudende dat de wet geen gevolgen heeft voor feiten die zijn begaan voor de inwerkingtreding van die wet.

De Hoge Raad oordeelt in aanmerking genomen dat de bewezen verklaarde feiten voor 3 januari 2012 zijn begaan, dat het hof heeft miskend dat de genoemde bepaling buiten toepassing dient te blijven. De Hoge Raad oordeelt dat dit echter niet tot cassatie behoeft te leiden. Met zijn overweging dat 'gelet op de ernst van het bewezen verklaarde in de verhouding tot andere strafbare feiten, zoals onder meer tot uitdrukking komt in het hierop gestelde wettelijk strafmaximum en in de straffen die voor soortgelijke feiten worden opgelegd, niet kan worden volstaan met een andere of lichtere sanctie dan een straf die onvoorwaardelijke vrijheidsbeneming (...) met zich brengt' en zijn overweging dat 'een taakstraf in combinatie met een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf (...) niet aan de orde is, omdat dat naar het oordeel van het hof onvoldoende recht zou doen aan de ernst, de veelheid en de duur van de feiten', alsmede gelet op de duur van de opgelegde gevangenisstraf, heeft het hof als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat een taakstraf hoe dan ook niet passend is. Gelet hierop moet de overweging van het hof over de toepasselijkheid van artikel 22b Sr als een overweging ten overvloede worden gezien. Om die reden heeft de verdachte geen belang bij zijn klacht.

ANNOTATIE

Artikel 3 Politiewet 2012 toereikend voor observaties. Commentaar bij HR 19 januari 2021, ECLI:NL:HR:2021:80.

mr. J.H.J. Verbaan

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie deelneming aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven, gekwalificeerde diefstal en voorbereiding van gekwalificeerde diefstal is bewezen verklaard, onder meer over het oordeel van het hof dat artikel 3 Politiewet 2012 (Polw 2012) en artikel 141 Sv een toereikende grondslag bieden voor de observaties van de groep waartoe de verdachte behoorde.

Het hof heeft ten aanzien van het oordeel onder meer overwogen dat stelselmatige observatie in de zin van artikel 126l (de Hoge Raad leest: 126g) Sv ziet op die vorm van observatie waarmee een min of meer volledig beeld wordt verkregen van bepaalde aspecten van iemands privéleven. Voor de vraag of sprake is van een dergelijke observatie is een aantal elementen van belang: de duur, de plaats, de intensiteit of frequentie en het al dan niet toepassen van een technisch hulpmiddel dat méér biedt dan alleen versterking van de zintuigen. Ieder voor zich, maar met name in combinatie, zijn deze elementen bepalend voor de vraag of een min of meer volledig beeld van bepaalde aspecten van iemands leven wordt verkregen.

De groep waarvan de verdachte deel uitmaakte, is voorwerp geweest van intensieve surveillance. Ondanks het feit dat dit met grote regelmaat en gedurende een lange periode gebeurde, is het hof van oordeel dat geen sprake is geweest van een situatie die gelijk te stellen is met stelselmatige observatie. Om een min of meer compleet beeld van het leven van deze personen te krijgen – wat niet het doel van de opdracht was – waren de verrichtingen ontoereikend. Zo waren de waarnemingen beperkt tot wat zich op de openbare weg op en om de ‘hotspots’, in het verzorgingsgebied van politiebureau Beresteinlaan afspeelde. Buiten dit verzorgingsgebied bestond geen opdracht tot het doen van waarnemingen in het kader van intensieve surveillance. Dat het gebied van de intensieve surveillance wat locatie betreft deels samenviel met de woonomgeving van de verdachten maakt dit op zichzelf niet anders. Buiten bereik van de intensieve surveillance bleven immers de school, plaats van werk en/of opleiding, en bijvoorbeeld de plaats waar zij sportten. Er is bovendien geen sprake geweest

van gebruik van een technisch hulpmiddel zoals bijvoorbeeld een camera gericht op de deur van de woning of een hangplek.

Hierbij komt dat het voor de verdachte duidelijk was – in elk geval geweest moet zijn – dat hij in de wijk door de politie in de gaten gehouden werd, zeker als hij met anderen uit de groep verkeerde. Dit was – als gezegd – ook de bedoeling: kennen en gekend worden. Het beperkte aantal leden van het HIT, meestal in uniform, was bekend bij de verdachte(n). Dit blijkt ook uit het hebben van bijnamen voor sommige opsporingsambtenaren, en het onderling waarschuwen als ze in zicht waren. De verdachte verkeerde op de betreffende momenten dan ook niet, of in mindere mate in een situatie waarin hij meende onbevangen zichzelf te kunnen zijn. De inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is daarmee beperkt gebleven.

Artikel 3 Polw 2012 en artikel 141 en 142 Sv bieden voor de in dit kader gepleegde verrichtingen dan ook een toereikende grondslag. Een bevel van de officier van justitie uit hoofde van artikel 126g Sv was dan ook niet nodig. Hierbij merkt het hof op, dat het oog heeft voor de mate waarin de aandacht van de politie en de vele, en soms opeenvolgende controles voor de verdachte hinderlijk moeten zijn geweest en de indruk bij hem gewekt kunnen hebben van bevooroordeeling of vooringenomenheid ten aanzien van hem. Deze bemoeienis moet evenwel bezien worden tegen de achtergrond van de specifieke problematiek in de wijk en de bevindingen ten aanzien van het bestaan van (diverse) overlastgevende en criminele jeugdgroepen, ten aanzien waarvan het vermoeden bestond dat de verdachte (van een) daarvan deel uitmaakte.

De Hoge Raad haalt artikel 3 Polw 2012, artikel 126g lid 1 Sv en artikel 141 Sv aan en overweegt dat observaties waarvoor niet op grond van artikel 126g Sv een bevel tot het stelselmatig volgen van een persoon of het stelmatig waarnemen van zijn aanwezigheid of gedrag is gegeven, tegenover de geobserveerde onrechtmatig kunnen zijn als die observaties geschikt zijn om een min of meer compleet beeld te verkrijgen van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van de betrokkene. Of de observaties daarvoor geschikt zijn, hangt mede af van de plaats waar de observaties plaatsvinden, de duur, intensiteit en frequentie ervan, en ook het eventuele gebruik van technische hulpmiddelen. Als met de observaties niet een min of meer compleet beeld van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van de betrokkene wordt verkregen, is de inbreuk die met het observeren op de persoonlijke levenssfeer wordt gemaakt, in de regel zo beperkt dat de algemene taakomschrijving van opsporingsambtenaren, die is neergelegd in artikel 3 Polw 2012 en artikel 141 Sv, daarvoor een toereikende grondslag biedt. Voor zo'n beperkte observatie is niet een verdenking in de zin van artikel 27 lid 1 Sv vereist (vgl. ECLI:NL:HR:2012:BW9338).

De Hoge Raad overweegt dat het hof vastgesteld heeft dat een jeugdgroep waarvan de

verdachte deel uitmaakte, voorwerp was van ‘intensieve surveillance’ door een zogenoemd Hotspot Interventie Team (HIT). Aanleiding hiervoor was de sterke stijging van woninginbraken in de wijk en overlastgevend gedrag van groepen jeugdigen. De surveillance vond plaats van eind december 2012 tot begin 2014 op locaties met een hoge concentratie criminaliteit en/of overlast (de ‘hotspots’). De leden van de jeugdgroep werden daar regelmatig in de gaten gehouden en aangesproken en zij – en/of de voertuigen waarvan zij gebruikmaakten – werden daar gecontroleerd en in voorkomend geval staande gehouden of bekeurd. De met de surveillance verzamelde informatie werd vastgelegd, en gebruikt door een onderzoeksteam dat zich richtte op de strafrechtelijke aanpak van criminele jeugdnetwerken.

De Hoge Raad overweegt dat het hof geoordeeld heeft dat met deze surveillance geen observatie heeft plaatsgevonden waarmee een min of meer volledig beeld is verkregen van bepaalde aspecten van het privéleven van de verdachte en dat daarom artikel 3 Polw 2012 en artikel 141 Sv een toereikende grondslag vormen voor die surveillance. De Hoge Raad oordeelt dat dat oordeel niet van een onjuiste rechtsopvatting getuigt. Het is verder niet onbegrijpelijk, in aanmerking genomen de vaststellingen van het hof dat:

- de waarnemingen door de leden van het HIT zich beperkten tot wat zich afspeelde op de openbare weg op en om specifieke locaties in de wijk (de ‘hotspots’), zonder dat daarbij een technisch hulpmiddel – zoals een op een woning of een hangplek gerichte camera – is gebruikt;
- deze locaties deels samenvielen met de leefomgeving van de verdachte en de tot dezelfde groep jeugdigen behorende medeverdachten, maar niet met de plaats van school, werk en/of opleiding, en sport;
- het doel van de surveillance niet was om een min of meer compleet beeld van het leven van de verdachte en de medeverdachten te krijgen maar om informatie te verzamelen over zaken zoals met wie de verdachte en de medeverdachten zich daar bevonden, in welke voertuigen zij reden en welke kleding zij droegen en om overlast in de wijk terug te dringen door het in contact komen met de jeugd volgens het principe ‘kennen en gekend worden’;
- de surveillance kenbaar werd uitgevoerd door vier doorgaans in uniform geklede HIT-leden;
- de verdachte en de medeverdachten de HIT-leden kenden, bijnamen voor hen gebruikten en elkaar onderling waarschuwden voor hun komst.

RECHTSPRAAK

Is het taakstrafverbod van toepassing?

Is het taakstrafverbod van toepassing?

Tweede middel

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over het oordeel van het hof dat het in artikel 22b Sr bedoelde verbod tot oplegging van een taakstraf van toepassing is.

Artikel 22b Sr is ingevoerd bij de wet van 17 november 2011 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het beperken van de mogelijkheden om een taakstraf op te leggen voor ernstige zeden- en geweldsmisdrijven en bij recidive van misdrijven (*Stb.* 2012, 1). Deze wet is in werking getreden op 3 januari 2012. De wet bevat in artikel II een bepaling van overgangsrecht inhoudende dat de wet geen gevolgen heeft voor feiten die zijn begaan voor de inwerkingtreding van die wet.

In aanmerking genomen dat de bewezen verklaarde feiten voor 3 januari 2012 zijn begaan, heeft het hof miskend dat de genoemde bepaling buiten toepassing dient te blijven.

Het cassatiemiddel is in zoverre terecht voorgesteld. Tot cassatie behoeft dit echter niet te leiden. Met zijn overweging dat 'gelet op de ernst van het bewezen verklaarde in de verhouding tot andere strafbare feiten, zoals onder meer tot uitdrukking komt in het hierop gestelde wettelijk strafmaximum en in de straffen die voor soortgelijke feiten worden opgelegd, niet [kan] worden volstaan met een andere of lichtere sanctie dan een straf die onvoorwaardelijke vrijheidsbeneming (...) met zich brengt' en zijn overweging dat 'een taakstraf in combinatie met een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf (...) niet aan de orde [is], omdat dat naar het oordeel van het hof onvoldoende recht zou doen aan de ernst, de veelheid en de duur van de feiten', alsmede gelet op de duur van de opgelegde gevangenisstraf, heeft het hof als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat een taakstraf hoe dan ook niet passend is. Gelet hierop moet de overweging van het hof over de toepasselijkheid van artikel 22b Sr als een overweging ten overvloede worden gezien. Om die reden heeft de verdachte geen belang bij zijn klacht, zodat het cassatiemiddel niet tot cassatie kan leiden.

Derde middel

Het cassatiemiddel klaagt dat in de cassatiefase de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het cassatiemiddel is gegrond. Bovendien doet de Hoge Raad uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Een en ander brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de opgelegde gevangenisstraf van zes jaren.

Beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze vijf jaren en vijf maanden beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-01-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:67

Zaaknummer: 17/05469

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: E.E.W.J. Maessen

Wetsartikelen: 22b Sr

RECHTSPRAAK

Had het hof de beslissing omtrent de benadeelde partij nader moeten motiveren, nu de benadeelde partij gedeeltelijk niet-ontvankelijk is verklaard in de vordering?

Had het hof de beslissing omtrent de benadeelde partij nader moeten motiveren, nu de benadeelde partij gedeeltelijk niet-ontvankelijk is verklaard in de vordering?

Derde middel

Het cassatiemiddel komt op tegen de verwijzing van de verdachte in de kosten van de benadeelde partij [betrokkene 8]. Het voert in het bijzonder aan dat het hof de beslissing om de verdachte te verwijzen in de door die benadeelde partij gemaakte kosten nader had moeten motiveren, omdat het hof de benadeelde partij gedeeltelijk niet-ontvankelijk heeft verklaard in de vordering.

De in r.o. 2.7.4 van het arrest van de Hoge Raad van 28 mei 2019, ECLI:NL:HR:2019:793 geformuleerde motiveringsverplichting heeft betrekking op het geval waarin de vordering van de benadeelde partij geheel niet-ontvankelijk wordt verklaard op de grond dat de behandeling van de vordering een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert. Anders dan in de toelichting op het cassatiemiddel wordt aangenomen, strekt deze motiveringsverplichting zich niet uit tot een geval als het onderhavige waarin de vordering van de benadeelde partij gedeeltelijk wordt toegewezen en voor het overige niet-ontvankelijk wordt verklaard op de grond dat de behandeling van de vordering een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert. Het cassatiemiddel is in zoverre tevergeefs voorgesteld.

Vierde middel

Het cassatiemiddel klaagt over de vervangende hechtenis bij de opgelegde schadevergoedingsmaatregelen.

Het hof heeft de verdachte de verplichtingen opgelegd, kort gezegd, om aan de Staat ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers de in het arrest vermelde bedragen te

betalen, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door het in het arrest telkens genoemde aantal dagen hechtenis.

Het cassatiemiddel slaagt. De Hoge Raad zal de uitspraak van het hof vernietigen voor zover daarbij telkens vervangende hechtenis is toegepast, overeenkomstig hetgeen is beslist in HR 26 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:914.

Zesde middel

Het cassatiemiddel klaagt dat in de cassatiefase de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het cassatiemiddel is gegrond. Dit moet leiden tot vermindering van de opgelegde gevangenisstraf van 37 maanden.

Beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf en voor zover bij de schadevergoedingsmaatregel ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers telkens vervangende hechtenis is toegepast, vermindert de duur van de opgelegde gevangenisstraf in die zin dat deze 36 maanden belooft, bepaalt dat ten aanzien van de schadevergoedingsmaatregel ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers met toepassing van artikel 6:4:20 Sv gijzeling van gelijke duur kan worden toegepast en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-01-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:97

Zaaknummer: 19/02643

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en C. Caminada

Advocaten: M.G. Cantarella

Wetsartikelen: 592a Sv

RECHTSPRAAK

Middelen over stelselmatige observatie en vrijwillige terugtred.

Middelen over stelselmatige observatie en vrijwillige terugtred.

Eerste middel

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over het oordeel van het hof dat artikel 3 Politiewet 2012 en artikel 141 Sv een toereikende grondslag bieden voor de observaties van de groep waartoe de verdachte behoorde.

Deze klacht leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in het arrest dat de Hoge Raad vandaag heeft uitgesproken in de zaak ECLI:NL:HR:2021:80, r.o. 2.2-2.5.

Derde middel

Het cassatiemiddel richt zich tegen de verwerping door het hof van het verweer dat sprake is van vrijwillige terugtred als bedoeld in artikel 46b Sr.

Het hof heeft het beroep op vrijwillige terugtred met betrekking tot de bewezen verklaarde poging tot oplichting van verzekeraar [A] BV verworpen. Die vrijwillige terugtred zou erin zijn gelegen dat de verdachte niet het schadeformulier heeft ingestuurd. Het hof heeft daarbij in aanmerking genomen dat (i) aan de auto van de verdachte schade is ontstaan op 29 oktober 2013, voordat de verzekering bij [A] BV was afgesloten, (ii) de verdachte bij het afsluiten van de verzekering bij [A] BV geen melding heeft gemaakt van deze schade, (iii) de verdachte op 18 november 2013 in strijd met de waarheid bij [A] BV telefonisch heeft gemeld dat die dag door een ongeluk schade aan zijn auto is ontstaan, (iv) de verdachte daarna nog twee keer in persoon bij een kantoor van [A] BV te [plaats] heeft medegedeeld dat hij het ingevulde schadeformulier ter bevestiging van de al gedane schademelding zou insturen en telefonisch heeft gemeld dat formulier te hebben opgestuurd, en (v) de verdachte enkele weken gebruik heeft gemaakt van de door [A] BV na de schademelding ter beschikking gestelde vervangende auto. Het hierop gebaseerde oordeel van het hof dat het enkele niet insturen van het schadeformulier niet als vrijwillige terugtred kan worden aangemerkt, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het cassatiemiddel faalt.

Zevende middel

Het cassatiemiddel klaagt over de vervangende hechtenis bij de opgelegde schadevergoedingsmaatregelen.

Het hof heeft de verdachte de verplichtingen opgelegd, kort gezegd, om aan de Staat ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers de in het arrest vermelde bedragen te betalen, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door het in het arrest telkens genoemde aantal dagen hechtenis.

Het cassatiemiddel slaagt. De Hoge Raad zal de uitspraak van het hof vernietigen voor zover daarbij telkens vervangende hechtenis is toegepast, overeenkomstig hetgeen is beslist in HR 26 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:914.

Beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend voor zover bij de schadevergoedingsmaatregel ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers vervangende hechtenis is toegepast, bepaalt dat met toepassing van artikel 6:4:20 Sv telkens gijzeling van gelijke duur kan worden toegepast en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-01-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:81

Zaaknummer: 19/02582

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en C. Caminada

Advocaten: I.A. van Straalen en Altena, A.P. A.P. Altena

Wetsartikelen: 126g Sv en 46b Sr

RECHTSPRAAK

Is er sprake van stelselmatige observatie, artikel 126g Sv, of volstaat algemene taakomschrijving politie als bedoeld in artikel 3 Politiewet 2012 als grondslag?

Is er sprake van stelselmatige observatie, artikel 126g Sv, of volstaat algemene taakomschrijving politie als bedoeld in artikel 3 Politiewet 2012 als grondslag?

Eerste middel

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over het oordeel van het hof dat artikel 3 Politiewet 2012 en artikel 141 Sv een toereikende grondslag bieden voor de observaties van de groep waartoe de verdachte behoorde.

Deze klacht leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in het arrest dat de Hoge Raad vandaag heeft uitgesproken in de zaak ECLI:NL:HR:2021:80, r.o. 2.2-2.5.

Vierde middel

Het cassatiemiddel klaagt over de vervangende hechtenis bij de opgelegde schadevergoedingsmaatregelen.

Het hof heeft de verdachte de verplichtingen opgelegd, kort gezegd, om aan de Staat ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers de in het arrest vermelde bedragen te betalen, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door het in het arrest telkens genoemde aantal dagen hechtenis.

Het cassatiemiddel slaagt. De Hoge Raad zal de uitspraak van het hof vernietigen voor zover daarbij telkens vervangende hechtenis is toegepast, overeenkomstig hetgeen is beslist in HR 26 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:914.

Beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend voor zover bij de

schadevergoedingsmaatregel ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers telkens vervangende hechtenis is toegepast, bepaalt dat met toepassing van artikel 6:4:20 Sv telkens gijzeling van gelijke duur kan worden toegepast en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-01-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:82

Zaaknummer: 19/02584

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en C. Caminada

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 126g Sv en 3 Politiewet 2012

RECHTSPRAAK

Heeft verdachte een nieuwe confrontatie gezocht door het verlaten van de woning, waarin zij met aangever had gevochten?

Heeft verdachte een nieuwe confrontatie gezocht door het verlaten van de woning, waarin zij met aangever had gevochten?

Het cassatiemiddel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

In het overzichtsarrest inzake noodweer en noodweerexcès HR 22 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:456 is onder meer het volgende overwogen:

‘3.1.2. Indien door of namens de verdachte een beroep op noodweer, noodweerexcès of putatieve noodweer is gedaan, moet de rechter een gemotiveerde beslissing geven op dat verweer. Dan zal hij moeten onderzoeken of aan de voorwaarden voor de aanvaarding van dat verweer is voldaan. (...)

Bij de beoordeling van het beroep kunnen nauwkeurige en consistente feitelijke vaststellingen van belang zijn (...).

Gedragingen van de verdachte die aan de wederrechtelijke aanranding door het latere slachtoffer zijn voorafgegaan, kunnen in de weg staan aan het slagen van een beroep op noodweer of noodweerexcès, maar slechts onder bijzondere omstandigheden. Van zulke bijzondere omstandigheden kan bijvoorbeeld sprake zijn indien de verdachte de aanval heeft uitgelokt door provocatie van het latere slachtoffer en hij aldus uit was op een confrontatie, of wanneer hij willens en wetens de confrontatie met het slachtoffer heeft gezocht en een gewelddadige reactie van het slachtoffer heeft uitgelokt. De enkele omstandigheid dat een verdachte zich willens en wetens in een situatie heeft begeven waarin een agressieve reactie van het latere slachtoffer te verwachten viel of dat een verdachte zich in verband met een mogelijke aanval van het slachtoffer als voorzorgsmaatregel van een illegaal vuurwapen had voorzien, is daartoe evenwel onvoldoende.’

Het oordeel van het hof dat de verdachte door de woning te verlaten zelf een nieuwe

confrontatie met de aangever heeft opgezocht, waardoor haar geen geslaagd beroep op noodweer toekomt, is niet zonder meer begrijpelijk. De Hoge Raad neemt daarbij in aanmerking dat de bewijsvoering van het hof innerlijk tegenstrijdig is voor zover deze ten aanzien van de locatie waar het steken in het bovenlichaam en het oor heeft plaatsgevonden als vaststelling van het hof inhoudt dat dit zowel in de woning van [betrokkene 3] heeft plaatsgevonden als buiten die woning, terwijl het hof ook geen nadere vaststellingen heeft gedaan met betrekking tot een aan die gedragingen voorafgaande uitlokking door de verdachte van een aanval door het provoceren van of het zoeken van een confrontatie met [betrokkene 3].

Het cassatiemiddel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-01-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:69

Zaaknummer: 19/04024

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M. Kuijer

Advocaten: E.J.M.J. Damen

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

Is het taakstrafverbod van toepassing?

Is het taakstrafverbod van toepassing?

Vierde middel

Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van het hof dat het in artikel 22b Sr bedoelde verbod tot oplegging van een taakstraf van toepassing is.

Artikel 22b Sr is ingevoerd bij de wet van 17 november 2011 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het beperken van de mogelijkheden om een taakstraf op te leggen voor ernstige zeden- en geweldsmisdrijven en bij recidive van misdrijven (*Stb.* 2012, 1). Deze wet is in werking getreden op 3 januari 2012. De wet bevat in artikel II een bepaling van overgangsrecht inhoudende dat de wet geen gevolgen heeft voor feiten die zijn begaan voor de inwerkingtreding van die wet.

In aanmerking genomen dat de bewezen verklaarde feiten voor 3 januari 2012 zijn begaan, heeft het hof miskend dat de genoemde bepaling buiten toepassing dient te blijven.

Het cassatiemiddel klaagt daarover terecht. Tot cassatie behoeft dit echter niet te leiden. Met zijn overweging dat 'gelet op de ernst van het bewezen verklaarde in de verhouding tot andere strafbare feiten, zoals onder meer tot uitdrukking komt in het hierop gestelde wettelijk strafmaximum en in de straffen die voor soortgelijke feiten worden opgelegd, niet [kan] worden volstaan met een andere of lichtere sanctie dan een straf die onvoorwaardelijke vrijheidsbeneming (...) met zich brengt' en zijn overweging dat 'een taakstraf in combinatie met een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf (...) niet aan de orde [is], omdat dat naar het oordeel van het hof onvoldoende recht zou doen aan de ernst, de veelheid en de duur van de feiten', alsmede gelet op de duur van de opgelegde gevangenisstraf, heeft het hof als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat een taakstraf hoe dan ook niet passend is. Gelet hierop moet de overweging van het hof over de toepasselijkheid van artikel 22b Sr als een overweging ten overvloede worden gezien. Om die reden heeft de verdachte geen belang bij zijn klacht, zodat het cassatiemiddel niet tot cassatie kan leiden.

Redelijke termijn

Het cassatiemiddel klaagt dat in de cassatiefase de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het cassatiemiddel is gegrond. Bovendien doet de Hoge Raad uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Een en ander brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de opgelegde gevangenisstraf van dertig maanden.

Beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze 25 maanden beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-01-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:66

Zaaknummer: 17/05469

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: E.E.W.J. Maessen

Wetsartikelen: 22b Sr

RECHTSPRAAK

Heeft de rechtbank ten onrechte nagelaten de behandeling aan te houden, met verwijzing van de zaak naar de rechter-commissaris, teneinde ex artikel 98 Sv te beslissen over het door klagers gedane beroep op het (afgeleide) verschoningsrecht?

Heeft de rechtbank ten onrechte nagelaten de behandeling aan te houden, met verwijzing van de zaak naar de rechter-commissaris, teneinde ex artikel 98 Sv te beslissen over het door klagers gedane beroep op het (afgeleide) verschoningsrecht?

In cassatie kan ervan worden uitgegaan dat op 19 november 2018 doorzoekingen hebben plaatsgevonden in onder meer het hoofdkantoor van de Christelijke Gemeente van Jehovah's Getuigen in Nederland, de woningen van de ouderlingen [klager 2], [klager 3], [klager 4] en [klager 5] en de zogenoemde Koninkrijkszalen in Assen en Dordrecht. Aanleiding tot dat onderzoek zijn aangiftes tegen negen (oud-)leden van de gemeenschap vanwege seksueel misbruik. Bij de doorzoekingen zijn stukken in beslag genomen en gegevens vastgelegd. De Christelijke Gemeente van Jehovah's Getuigen in Nederland en de bovengenoemde ouderlingen (hierna: de klagers) zijn niet als verdachten aangemerkt. De klagers hebben een klaagschrift en een aanvullend klaagschrift als bedoeld in artikel 552a Sv ingediend tegen de inbeslagneming, bij de rechtbank ingekomen op 10 december 2019 respectievelijk 16 maart 2020. De klagers beroepen zich op een geheimhoudingsplicht en een daaruit voortvloeiend (afgeleid) verschoningsrecht. De rechtbank heeft geoordeeld dat de klagers geen (afgeleid) verschoningsrecht hebben en heeft het beklag ongegrond verklaard. Daartegen hebben de klagers cassatieberoep ingesteld.

Vierde middel

Het cassatiemiddel komt op tegen het oordeel van de rechtbank dat het aanvullende klaagschrift 'buiten beschouwing' moet worden gelaten omdat het aspecten betreft die buiten de reikwijdte van artikel 552a Sv vallen.

Het door de klagers ingediende aanvullende klaagschrift is gericht tegen (i) de inzet van bijzondere opsporingsmiddelen, zoals de opname van vertrouwelijke communicatie door middel van een technisch hulpmiddel, (ii) het niet voldoen aan de verplichting om overeenkomstig de procedure van artikel 126aa lid 2 Sv stukken te vernietigen die onder het bereik van het verschoningsrecht vallen en (iii) het schenden van de notificatieplicht als bedoeld in artikel 126bb Sv.

In de hiervoor weergegeven overwegingen heeft de rechtbank geoordeeld dat het aanvullende klaagschrift betrekking heeft op onderwerpen die 'buiten de reikwijdte' van artikel 552a Sv vallen. Dat oordeel is juist nu artikel 552a lid 1 Sv, mede gelet op de bewoordingen van deze bepaling, niet voorziet in de mogelijkheid beklag te doen tegen de inzet van een bijzonder opsporingsmiddel of tegen het niet voldoen aan de hiervoor onder 5.2 bedoelde verplichtingen. Het cassatiemiddel faalt.

Gelet op wat hiervoor is overwogen, had de rechtbank de klagers niet-ontvankelijk moeten verklaren in het aanvullende klaagschrift, in plaats van het aanvullende klaagschrift 'buiten beschouwing' te laten. De Hoge Raad zal doen wat de rechtbank had behoren te doen en de klagers alsnog niet-ontvankelijk verklaren in het door hen ingediende aanvullende klaagschrift.

Tweede middel

Het cassatiemiddel klaagt onder meer dat de rechtbank ten onrechte de behandeling van het klaagschrift niet heeft aangehouden, met verwijzing van de zaak naar de rechter|commissaris, teneinde op de voet van artikel 98 Sv te beslissen over het door de klagers gedane beroep op het (afgeleide) verschoningsrecht.

Artikel 218 Sv heeft het oog op personen tot wier taak het behoort aan anderen hulp te verlenen maar die deze taak slechts dan naar behoren kunnen vervullen indien zij zich kunnen verschonen ten aanzien van geheimen welke hun zijn toevertrouwd door hulpzoekenden die zonder de zekerheid van geheimhouding tegenover justitie aan deze beroepsbeoefenaren geen hulp zouden vragen (vgl. HR 25 oktober 1983, ECLI:NL:HR:1983:AG4685). Aan het verschoningsrecht ligt ten grondslag dat het maatschappelijk belang dat de waarheid in rechte aan het licht komt, moet wijken voor het maatschappelijk belang dat eenieder zich vrijelijk en zonder vrees voor openbaarmaking van het toevertrouwde om bijstand en advies tot de verschoningsgerechtigde moet kunnen wenden (vgl. HR 1 maart 1985, ECLI:NL:HR:1985:AC9066).

Tot de beroepsbeoefenaren die op grond van artikel 218 Sv een verschoningsrecht hebben, behoren de arts, de advocaat en de notaris. Ook de geestelijke stand komt dat

verschoningsrecht toe (vgl. *Kamerstukken II* 1913/14, 286, nr. 3, p. 90, 93 en 94; *Kamerstukken II* 1917/18, 77, nr. 1, p. 48 en HR 14 december 1948, ECLI:NL:HR:1948:83, NJ 1949/95). Het verschoningsrecht geldt daarbij voor wetenschap die hun als zodanig is toevertrouwd.

Op grond van artikel 98 Sv mogen bij personen met een bevoegdheid tot verschoning als bedoeld in artikel 218 Sv zonder hun toestemming brieven of andere geschriften tot welke hun plicht tot geheimhouding zich uitstrekt, niet in beslag worden genomen. Wel mogen, zoals volgt uit artikel 98 lid 5 Sv, zonder hun toestemming in beslag worden genomen brieven of geschriften die voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan daarvan hebben gediend, nu dergelijke brieven en geschriften geen object zijn van de aan bedoelde personen toekomende bevoegdheid tot verschoning.

Wanneer de verschoningsgerechtigde zich op het standpunt stelt dat het gaat om brieven of geschriften die geen voorwerp van het strafbare feit uitmaken en evenmin tot het begaan daarvan hebben gediend en waarvan kennisneming zou leiden tot schending van het beroepsgeheim, dient dit standpunt door de organen van politie en justitie te worden geëerbiedigd, tenzij redelijkerwijze geen twijfel erover kan bestaan dat dit standpunt onjuist is (vgl. HR 22 september 2015, ECLI:NL:HR:2015:2783).

Op grond van artikel 98 lid 1 Sv is het eerst aan de rechter-commissaris om te beslissen over het beroep op het verschoningsrecht dat is gedaan ten aanzien van stukken dan wel gegevens die zijn opgeslagen op gegevensdragers (vgl. HR 16 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1960, r.o. 4.2.3). Indien de rechtbank bij de behandeling van een op grond van artikel 552a Sv ingediend klaagschrift vaststelt dat de klager met betrekking tot in beslag genomen stukken of vastgelegde gegevens zich op zijn verschoningsrecht heeft beroepen en dat de rechter-commissaris daarover (nog) niet heeft beslist, dient zij de behandeling van het klaagschrift aan te houden en de zaak in handen van de rechter-commissaris te stellen teneinde een beschikking te geven als bedoeld in artikel 98 lid 1 Sv (vgl. HR 16 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1960 en HR 10 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:553).

Het door de klagers op de voet van artikel 552a Sv ingediende klaagschrift van 10 december 2019 strekt onder meer tot opheffing van het beslag op de in het klaagschrift bedoelde stukken en gegevens, met last tot teruggave daarvan aan de klagers en tot vernietiging van alle kopieën daarvan. Subsidiair wordt in het klaagschrift verzocht de stukken in handen te stellen van de rechter-commissaris teneinde een beschikking te geven als bedoeld in artikel 98 lid 1 Sv.

Blijkens de hiervoor weergegeven overwegingen heeft de rechtbank geoordeeld dat zich situaties kunnen voordoen waarin een ouderling van Jehovah's Getuigen verschoningsgerechtigd is. Dat oordeel geeft in het licht van wat hiervoor is overwogen niet

blijk van een onjuiste rechtsopvatting terwijl het evenmin onbegrijpelijk is, mede in aanmerking genomen dat, naar ligt besloten in de vaststellingen van de rechtbank, een ouderling van Jehovah's Getuigen in uitzonderlijke gevallen zodanig intensief betrokken kan zijn bij het verlenen van geestelijke hulp en zorg aan gemeenteleden dat hij in die hoedanigheid kan worden aangemerkt als behorende tot de geestelijke stand tot wie een lid van de gemeente zich vrijelijk en zonder vrees voor openbaarmaking van het toevertrouwde moet kunnen wenden.

Gegeven dit oordeel van de rechtbank en gelet op haar vaststellingen dat de klagers met betrekking tot in beslag genomen stukken en vastgelegde gegevens zich op hun verschoningsrecht hebben beroepen en dat de rechter-commissaris daaromtrent (nog) niet heeft beslist, had de rechtbank de behandeling van het klaagschrift dienen aan te houden en de zaak in handen van de rechter-commissaris moeten stellen teneinde een beschikking te geven als bedoeld in artikel 98 lid 1 Sv. Het kennelijke oordeel van de rechtbank dat het klaagschrift ongegrond kan worden verklaard zonder deze beschikking van de rechter-commissaris af te wachten is, gelet hierop, onjuist.

Daaraan doet niet af dat de rechtbank heeft overwogen dat ouderlingen van Jehova's Getuigen, die deel uitmaken van een rechterlijk comité, zich niet kunnen beroepen op het verschoningsrecht. De rechtbank heeft met betrekking tot de klagers niet vastgesteld dat zij als ouderling deel uitmaakten van het rechterlijk comité dat is gevormd naar aanleiding van verdenkingen van seksueel misbruik. Ook als de klagers lid waren van dit rechterlijk comité sluit deze enkele omstandigheid niet uit dat de in het klaagschrift bedoelde stukken en gegevens object kunnen zijn van het (afgeleid) verschoningsrecht van de klagers als zich een uitzonderlijk geval voordoet als hiervoor bedoeld.

Het cassatiemiddel is in zoverre terecht voorgesteld.

Beslissing

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking, verklaart de klagers alsnog niet-ontvankelijk in het aanvullende klaagschrift van 16 maart 2020, wijst de zaak terug naar de rechtbank Overijssel, zittingsplaats Zwolle, opdat de zaak ten aanzien van het klaagschrift van 10 december 2019 opnieuw wordt behandeld en afgedaan en stelt de stukken in handen van de rechter-commissaris in die rechtbank om op de voet van artikel 98 Sv te beslissen over het door de klagers gedane beroep op het (afgeleide) verschoningsrecht.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-01-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:68

Zaaknummer: 20/01673

Rechters: V. van den Brink, A.L.J. van Strien en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: R.J. Baumgardt, O.M.B.J. Volgenant en Til, J.E. van J.E. van Til

Wetsartikelen: 98 Sv, 218 Sv en 552a Sv

RECHTSPRAAK

Is er sprake van stelselmatige observatie, artikel 126g Sv, of volstaat algemene taakomschrijving politie als bedoeld in artikel 3 Politiewet 2012 als grondslag?

Is er sprake van stelselmatige observatie, artikel 126g Sv, of volstaat algemene taakomschrijving politie als bedoeld in artikel 3 Politiewet 2012 als grondslag?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over het oordeel van het hof dat artikel 3 Politiewet 2012 en artikel 141 Sv een toereikende grondslag bieden voor de observaties van de groep waartoe de verdachte behoorde.

Observaties waarvoor niet op grond van artikel 126g Sv een bevel tot het stelselmatig volgen van een persoon of het stelselmatig waarnemen van zijn aanwezigheid of gedrag is gegeven, kunnen tegenover de geobserveerde onrechtmatig zijn als die observaties geschikt zijn om een min of meer compleet beeld te verkrijgen van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van de betrokkene. Of de observaties daarvoor geschikt zijn, hangt mede af van de plaats waar de observaties plaatsvinden, de duur, intensiteit en frequentie ervan, en ook het eventuele gebruik van technische hulpmiddelen. Als met de observaties niet een min of meer compleet beeld van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van de betrokkene wordt verkregen, is de inbreuk die met het observeren op de persoonlijke levenssfeer wordt gemaakt, in de regel zo beperkt dat de algemene taakomschrijving van opsporingsambtenaren, die is neergelegd in artikel 3 Politiewet 2012 en artikel 141 Sv, daarvoor een toereikende grondslag biedt. Voor zo'n beperkte observatie is niet een verdenking in de zin van artikel 27 lid 1 Sv vereist (vgl. HR 13 november 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW9338).

Het hof heeft vastgesteld dat een jeugdgroep waarvan de verdachte deel uitmaakte, voorwerp was van 'intensieve surveillance' door een zogenaamd Hotspot Interventie Team (HIT). Aanleiding hiervoor was de sterke stijging van woninginbraken in de wijk en overlastgevend gedrag van groepen jeugdigen. De surveillance vond plaats van eind december 2012 tot begin 2014 op locaties met een hoge concentratie criminaliteit en/of overlast (de 'hotspots'). De leden van de jeugdgroep werden daar regelmatig in de gaten gehouden en aangesproken en zij

– en/of de voertuigen waarvan zij gebruikmaakten – werden daar gecontroleerd en in voorkomend geval staande gehouden of bekeurd. De met de surveillance verzamelde informatie werd vastgelegd, en gebruikt door een onderzoeksteam dat zich richtte op de strafrechtelijke aanpak van criminele jeugdnetwerken.

Het hof heeft geoordeeld dat met deze surveillance geen observatie heeft plaatsgevonden waarmee een min of meer volledig beeld is verkregen van bepaalde aspecten van het privéleven van de verdachte en dat daarom artikel 3 Politiewet 2012 en artikel 141 Sv een toereikende grondslag vormen voor die surveillance. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting. Het is verder niet onbegrijpelijk, in aanmerking genomen de volgende vaststellingen van het hof:

- De waarnemingen door de leden van het HIT beperkten zich tot wat zich afspeelde op de openbare weg op en om specifieke locaties in de wijk (de 'hotspots'), zonder dat daarbij een technisch hulpmiddel – zoals een op een woning of een hangplek gerichte camera – is gebruikt.
- Deze locaties vielen deels samen met de leefomgeving van de verdachte en de tot dezelfde groep jeugdigen behorende medeverdachten, maar niet met de plaats van school, werk en/of opleiding, en sport.
- Het doel van de surveillance was niet om een min of meer compleet beeld van het leven van de verdachte en de medeverdachten te krijgen maar om informatie te verzamelen over zaken zoals met wie de verdachte en de medeverdachten zich daar bevonden, in welke voertuigen zij reden en welke kleding zij droegen en om overlast in de wijk terug te dringen door het in contact komen met de jeugd volgens het principe 'kennen en gekend worden'.
- De surveillance werd kenbaar uitgevoerd door vier doorgaans in uniform geklede HIT-leden.
- De verdachte en de medeverdachten kenden de HIT-leden, gebruikten bijnamen voor hen en waarschuwden elkaar onderling voor hun komst.

Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 19-01-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:80

Zaaknummer: 19/02645

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en C. Caminada

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 126g Sv en 3 Politiewet 2012